

УДК 338.001.36

Ю. С. Росла, бакалавр
В. В. Єфременко, к.н.держ.упр., доцент
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Донбаська національна академія будівництва і
архітектури, м. Краматорськ, Україна
nik@donnaba.edu.ua

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНОГО УПРАВЛІННЯ ПАТ «НКМЗ»

У роботі було оцінено роботу підприємства ПАТ «НКМЗ», зокрема будівельно-монтажного управління ПАТ «НКМЗ», проаналізовано основні техніко-економічні показники, основні засоби підприємства. Розглянуто особливості управління і забезпечення якості в будівельній галузі. Встановлено, що сучасним завданням будівельних організацій в області якості є створення і впровадження систем якості відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO. Виявлено, що на підприємстві впроваджена система якості ISO 9001:2008, термін дії цього сертифікату до вересня 2018р. Надано пропозиції щодо підготовки до нової сертифікації.

Ключові слова: будівельно-монтажне управління, «НКМЗ», якість, сертифікація.

Ю. С. Рослая, бакалавр
В. В. Ефременко, к.н.гос. упр., доцент
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Донбасская национальная академия строительства и
архитектуры, Краматорск, Украина
nik@donnaba.edu.ua

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРОИТЕЛЬНО-МОНТАЖНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПАТ «НКМЗ»

В работе была оценена работа предприятия ПАО «НКМЗ», в том числе строительно-монтажного управления ПАО «НКМЗ», проанализированы основные технико-экономические показатели, основные средства предприятия. Рассмотрены особенности управления и обеспечения качества в строительной отрасли. Установлено, что современным задачам строительных организаций в области качества является создание и внедрение систем качества в соответствии с требованиями международных стандартов ISO. Выявлено, что на предприятии внедрена система качества ISO 9001:2008, срок действия этого сертификата до сентября 2018 г. Даны предложения по подготовке к новой сертификации.

Ключевые слова: строительно-монтажное управление, «НКМЗ», качество, сертификация.

J. S. Rosla, bachelor
V. V. Efremenko, PhD., Assoc.Professor
orcid.org/0000-0003-4407-0767

Donbas National Academy of Civil Engineering and
Architecture, Kramatorsk, Ukraine
nik@donnaba.edu.ua

ECONOMIC EVALUATION OF THE PERFORMANCE OF THE CONSTRUCTION AND INSTALLATION DEPARTMENT OF THE PJSC NKMZ

The work of the NKMZ company was assessed, in particular, its construction and installation department, the main technical and economic indicators, the main means of the enterprise were analyzed. The specific features of management and quality assurance in the construction industry are considered. It was also established that the modern task of construction organizations in the field of quality is the creation and implementation of quality systems in accordance with the requirements of international standards ISO. It was found out that the company had implemented the quality system ISO 9001:2018, the certificate valid until September 2018. The proposals on preparation for a new certification were provided.

Key words: construction and installation department, NKMZ, quality, certification.

Актуальність дослідження. Актуальність обраної теми полягає в тому, що підвищення якості будівельної продукції значною мірою визначає конкурентоспроможність будівельного підприємства в умовах ринку: темпи технічного прогресу, впровадження інновацій, ріст ефективності виробництва, економію всіх видів ресурсів, які використовуються на підприємстві.

Аналіз досліджень. Питаннями управління якістю на підприємствах займалися такі вчені як Басовський Л.Є., Гавриленко О.Г., Грабовська І.В., Капінос Г.І., Каору І., Лойко Д.П., Шаповал М.І. та інші.

Метою роботи є економічна оцінка діяльності будівельно-монтажного управління ПАТ «НКМЗ».

Наукову новизну складають розроблені рекомендації щодо проходження нової процедури сертифікації для ПАТ «НКМЗ».

Практична цінність полягає у тому, що результати дослідження можуть бути враховані підприємствами при підготовці до проходження нової сертифікації.

Основна частина. Останнім часом ми часто зустрічаємося з такими поняттями як якість, надійність, конкурентоздатність і безпека продукції. Все це свідчить про зміну нашого ставлення до якості товарів, послуг, причому не тільки як споживачів, але і як виробників.

Основною конкурентоздатності виступає якість. І хоча, крім якості, у конкурентоздатність входить ціна, терміни постачання, гарантії та ряд інших, саме якості віддають перевагу покупці та замовники при виборі продукції.

Для забезпечення якості потрібна не тільки відповідна матеріальна база та зацікавлений, кваліфікований персонал, але також і чітке управління якістю. Звідси такий підвищений інтерес до управління якістю з боку підприємств [4].

У сучасних системах управління підприємствами і організаціями все більш помітну роль грає управління якістю продукції. Сьогодні проблема якості стає найважливішим чинником в підвищенні рівня життя, економічній, соціальній і екологічній безпеці суспільства.

Якість по праву можна віднести до найважливіших критеріїв діяльності будь-якого підприємства. Саме підвищення якості в умовах ринку визначає: ступінь виживаності підприємств, зокрема будівельних; темпи зростання науково-технічного прогресу; зростання ефективності виробництва; економію всіх видів використовуваних ресурсів.

Між якістю продукції і ефективністю виробництва існує пряма залежність. В умовах ринкової економіки якість продукції грає важливу роль в інтенсифікації матеріального виробництва. Поліпшення якості продукції знижує витрати на різні доробки продукції, що виготовляється, а також експлуатаційні витрати. Зростання продуктивності праці, надійності, довговічності виробів при поліпшенні якості рівнозначний збільшенню об'ємів їх випуску без нарощування витрат на матеріальні і трудові ресурси. Висока якість предметів споживання сприяє досягненню повнішого задоволення матеріальних і культурних потреб людей. Якість продукції має також вирішальне значення для підтримки і підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Основні показники ефективності виробництва - продуктивність праці, зниження собівартості і так далі - визначаються якістю праці, засобами виробництва (верстати, механізми, машини), якістю предметів праці (сировина, матеріали). Крім того, ефективність виробництва визначається матеріаломісткістю продукції, яка залежить як від якості техніки і технології, так і від якості конструктивної і технологічної документації.

Якість продукції охоплює всі основні сторони господарської діяльності підприємства і

включає широке коло технічних, економічних, організаційних і соціальних питань, які підлягають управлінню при виготовленні продукції [1].

Управління діяльністю як підприємства в цілому, так і якістю базується і повинно відповідати основним принципам, з використанням тих або інших методів, способів і виконанням функцій підрозділами, персоналом для досягнення поставлених цілей і задач, пов'язаних із задоволенням попиту споживачів в якійсій продукції і отриманням прибутку підприємством.

Якість будівельної продукції при її створенні проходить ряд етапів, якими треба управляти. Такими етапами створення будівельної продукції є їх якість, яка обумовлена вимогами і очікуваннями споживача; її розробка, планування, проектування; інженерно-управлінська підготовка виробництва та матеріально-технічне забезпечення; якість виробництва будівельно-монтажних робіт (далі – БМР); комплексне випробування устаткування та здача будівельної продукції (об'єкта) в експлуатацію.

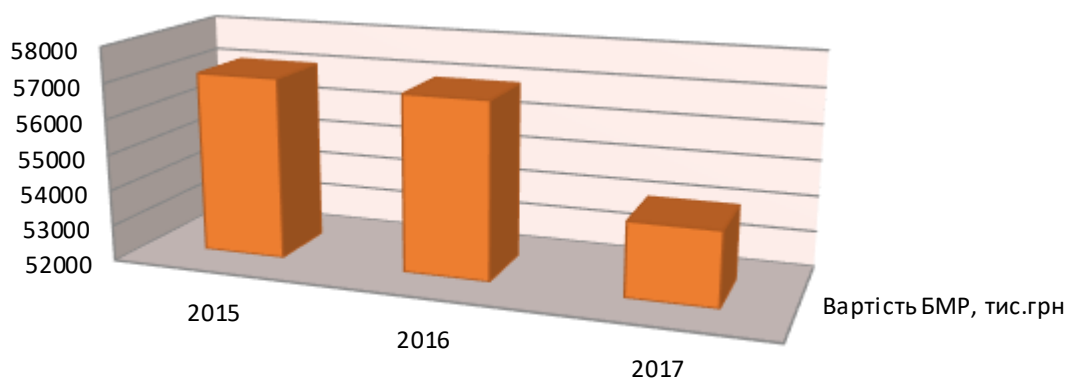
Таким чином передумовою створення якісної продукції є передпроектна і проектна стадії, ресурсне забезпечення, саме будівництво, введення в дію об'єкта з виходом на заплановану потужність. Особливу увагу при управлінні якістю створюваної будівельної продукції слід приділити основним учасникам будівництва - проектувальникам, постачальникам, підрядникам та замовнику, від якісної роботи яких залежить якість кінцевої продукції [2].

Об'єктом дослідження стало будівельно-монтажне управління ПАТ «НКМЗ». У своїй роботі будівельно-монтажне управління керується чинним законодавством України, наказами, розпорядженнями і вказівками керівництва, Положенням, вимогами функціонуючої на підприємстві системи менеджменту якості, інтегрованої концепції бережливого виробництва, стратегій розвитку підприємства тощо.

Основна мета діяльності будівельно-монтажного управління - здійснення капітального будівництва, поточних і капітальних ремонтів з дотриманням кількісних і якісних характеристик і з мінімальними витратами [5].

Оцінка техніко-економічного рівня роботи будівельно-монтажного управління ПАТ «НКМЗ» в останні роки здійснювалась за ключовими показниками діяльності підприємства. Розглянемо основний техніко-економічний показник роботи будівельно-монтажного управління ПАТ «НКМЗ» - Вартість будівельно-монтажних робіт, який представлено на рис. 1.

Вартість БМР, тис.грн

	2015	2016	2017
Вартість БМР, тис.грн	57084,9	56921,1	54058,7

Рис. 1. Динаміка вартості будівельно-монтажних робіт ПАТ «НКМЗ» за 2015-2017рр

Також було проведено аналіз основних засобів підприємства (рис.2). Основні засоби є одним з найважливіших факторів будь-якого виробництва. Їх стан та ефективність використання впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств.

Рациональне використання основних засобів та виробничих потужностей промислового підприємства сприяє покращенню всіх техніко-економічних показників, збільшенню виробництва продукції.

Рис. 2. Основні засоби виробничого та невиробничого призначення ПАТ «НКМЗ» за 2015- 2017 роки

Із рисунка 2 можна зробити висновок, що найбільший відсоток складають машини та обладнання, далі будівлі та споруди, земельні ділянки та інвестиційна нерухомість, що являється позитивним аспектом для розвитку діяльності підприємства.

Найбільший відсоток виробничого призначення у 2017 році займають машини та обладнання. Отже з кожним роком основні засоби на підприємстві збільшуються. Значно основні засоби збільшились за 2017 рік та склали 2023811 тис. грн.

У складі основних засобів підприємства є невиробничі кошти, вони не приносять прибутку, але необхідні для нормального функціонування підприємства.

Отже, будь-яке підприємство повинне встановити і підтримувати таку систему якості, яка б передбачала всі ситуації, з якими може зіткнутися організація. Розглянемо основні стандарти ISO, які дозволяють підприємствам правильно обрати стандарт ISO серії 9000 і отримати корисну інформацію щодо впровадження систем якості.

Якщо розглядати питання системи управління якістю НКМЗ, то слід зазначити, що на НКМЗ з 1994 року розроблена, впроваджена і сертифікована система якості, що охоплює весь життєвий цикл виробництва продукції від маркетингу і вивчення ринку до її утилізації, від наукових досліджень до сервісного обслуговування. Система менеджменту якості поширюється на всі бізнес-процеси підприємства, структурні підрозділи та застосовується в наступних областях: розробка, проектування виготовлення та монтаж металургійного, прокатного, ковальсько-пресового, пічного, гірничо-рудного, шахтного, підйомно-транспортного, гідротехнічного, дробильно-розмельного, атомного і енергетичного обладнання, устаткування для доріг, видобутку нафти і газу, спеціалізованого обладнання; виробництво прокатних валків, поковок і виливків, деталей для суднобудування і виробів інструментального виробництва. Для досягнення поставленої мети і реалізації основних напрямів діяльності в області якості, на ПАТ «НКМЗ» проводиться безперервне вдосконалення системи менеджменту якості, що відповідає вимогам ISO 9001:2008 і особливостям виробництва [5].

Система менеджменту якості підприємства відповідає вимогам стандарту ISO 9001, що підтверджено сертифікатами міжнародного сертифікаційного органу TUV Thuringen (Німеччина) і національного органу з сертифікації НТЦ «СТАНКОСЕРТ» (Україна) [5].

У 1994 р. система якості була сертифікована міжнародним органом по сертифікації TUV NORD (Німеччина). У 1997 р. підприємству був виданий сертифікат на систему якості в національній системі сертифікації УКРСЕПРО. У 2002 р. НКМЗ отримав сертифікати найбільших в світі класифікаційних суспільств: LloydRegisterofSlipping (Англія), DetMorskeVeritas (Норвегія), LloydGermanischer (Німеччина). Підприємство, впродовж всієї своєї історії, що виробляло грібні вали для кораблів і, у тому числі, для атомних криголамів, офіційно визнали виробником продукції суднобудування. У 2013 року, після сертифікаційного аудиту системи менеджменту якості підприємства, органом по сертифікації систем управління ДП НТЦ «СТАНКОСЕРТ» підприємству виданий сертифікат в національній системі сертифікації УКРСЕПРО. Термін дії сертифікату - до жовтня 2018 р. [5]

У 2015 році міжнародним органом по сертифікації Tuv-thuringen (Німеччина) на підприємстві проводився ресертифікаційний аудит системи менеджменту якості на відповідність вимогам стандарту ISO 9001 [6]. За результатами аудиту підприємству виданий міжнародний сертифікат TUV International Certification (TIC). По закінченню строку дії сертифікату, підприємству потрібно отримати новий сертифікат стандарту ISO 9001:2015 [3].

Результати дослідження дозволяють зробити наступні висновки. НКМЗ є найбільшим в Україні та відомим у світі виробником високовиробничого прокатного,

металургійного, гідротехнічного, горнорудного та спеціалізованого обладнання. Виготовляє високо потужне сучасне металургійне обладнання, підйомні машини для шахт Донбасу, гірничодобувні, збагачувальні та ін. машини і механізми. Завод має могутній арсенал технічних засобів.

Аналіз основних техніко-економічних показників роботи підприємства показав, що вартість будівельно-монтажних робіт з кожним роком зменшується. Реконструкція і технічне переоснащення об'єктів виробничого призначення у 2016 році збільшилась на 4,81 %, а у 2017 році збільшилась 10,62 %.

У сучасних системах управління підприємствами і організаціями все більш помітну роль грає управління якістю продукції. Якість продукції охоплює всі основні сторони господарської діяльності підприємства і включає широке коло технічних, економічних, організаційних і соціальних питань, які підлягають управлінню при виготовленні продукції.

На підприємстві з 1994 р. розроблена, впроваджена і сертифікована система якості, що охоплює весь життєвий цикл виробництва продукції від маркетингу і вивчення ринку до її утилізації, від наукових досліджень до сервісного обслуговування.

Якщо ПАТ «НКМЗ» отримає Сертифікат ISO 9001: 2015, це надасть підприємству:

- 1) безперечну перевагу для участі в тендерах;
- 2) можливість укладення більш вигідних контрактів із зарубіжними партнерами;
- 3) підвищення ринкової вартості бізнесу для інвесторів, як показника надійності і компетентності менеджменту компанії;
- 4) можливість виділитися серед конкурентів, продемонструвати турботу про клієнтів;
- 5) підвищення іміджу і престижу компанії, розмістивши знаки сертифікації на продукцію, як це вже зробили лідери ринку в різних галузях;
- 6) гідний інформаційний привід для згадки на галузевих сайтах і ЗМІ про підвищення рівня підприємства;
- 7) можливість сприянню видачі банками кредитів на пільгових умовах.

Література

1. Басовский Л.Е. Управление качеством. Учебник / Басовский Л.Е., Протасьев В.Б. – М.: ИНФРА, 2000. - 196 с.
2. Гавриленко О.Г. Управління якістю в будівництві: Навч. посібник / [О.Г. Гавриленко, О.В. Долгальова, А.М. Югов та інші; під заг. редакцією д.е.н., проф. В.В. Дорофієнка]. – Донецьк: Вид-во «Ноулдж» (донецьке відділення), 2010. – 419 с.
3. ДСТУ ISO 9001-2015. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2015, IDT). Чинний з 1.01.2016 р. - К.: ДП НДІ «Система», 2015
4. Капінос Г.І. Управління якістю [текст]: навчальний посібник / Г.І. Капінос, І.В. Грабовська. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 278 с.
5. Офіційний сайт Ново-Краматорського машинобудівного заводу [Електронний ресурс] Режим доступу: [<http://www.nkmz.com>]
6. Системи управління якістю ISO 9001 [Електронний ресурс] / Режим доступу: [<http://www.certsystems.kiev.ua/uk/iso-9001/sistemi-upravlinnya-yakisty-za-iso-9001.html>]